СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 11-го ТРАВНЯ 1951. No. 109. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 11, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

МЕК АРТУР ДІСТАВ ОСТОРОГУ ЩЕ 13 СІЧНЯ

виявляє Маршал в дальших свідченнях

Вашинґтон, 9 травня. — Ген. Доґлес МекАртур дістав „довірочний нарис" погляду вашинґтонського уряду на закордонну політику від самого президента Трумана дня 13 січня, як це виявив ген. Дж. К. Маршал підчас чергового свідчення в об'єднаних сенатських комісіях закордонних відносин і збройних сил у справі звільнення МекАртура з його становища верховного командувача на Далекому Сході. У нарисі през. Труман згадав про можливість залишення Кореї, якщо це було б потрібне для оборони Японії й інших островів. В основному президент ще чотири місяці тому дораджував МекАртурові, щоб він виминав розширення теперішньої війни поза Корею навіть, як що б для цієї цілі треба було забрати війська Об'єднаних Націй з півострова. Частину згаданого листу президента передав до протоколу сен. Леверет Солтонсталл вибравши його з-поміж документів, які дістала комісія від об'єднаних ген. штабів. Саме в тому часі ген. МекАртур домагався, як він цього домагається ще й тепер, щоб вжити гостріших військових засобів, включаючи й бомбардування баз китайських комуністів, які напали на Корею. Оці обмеження зроблено почасті під впливом аліянтів, а почасті з особистої спонуки уряду, щоб недопустити до більших жертв у житті вояків в Кореї. Лист до МекАртура укладав президент при співучасти об'єднаних ген. штабів у часі, коли положення в Кореї було критичне. Цей лист завіз ген. Коллінс особисто до МекАртура до Токіо, а крім того передав йому копію записки, написаної в 16 точках ген. штабами для О.Н. для з'ясування положення з військової точки погляду.

МекАртура звільнено з уваги на „два голоси" в імені уряду.

Після того МекАртур двічи виявляв погляди і тоді повстало питання, чи є один чи два голоси, які відзиваються в імені ЗДА, а це йшло в розріз з комунікатом про однодушність, осягнену підчас конференції на острові Вейк восени минулого року. З уваги, щоб не було сумнівів, хто говорить в імені уряду, треба було звільнити МекАртура з його становища, заявив Маршал. Одначе, як твердив він, ніхто з аліянтів не домагався звільнення МекАртура. На запит, чи в Кореї вже тепер ЗДА не йдуть самі, без своїх аліянтів, Маршал відповів, що так не є. Так само фактом є, що ЗДА виконують повне право командування над своїми військами без вмішування аліянтів. У Кореї є тепер коло 30,000 аліянтських військ, а коло 350,000 американських.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ, ГЕН. ДЖОРДЖ С. МАРШАЛ, в третьому дні своїх свідчень перед сенатськими комісіями в обороні далеко-східньої політики уряду перед закидами ген. МекАртура, говорив про можливість теж совєтсько інтервенції в Кореї.

Краєвий Синдикат Підкупства в Спорті

Ню Йорк. — На розправі в суді проти Елі Клюкофского, званого теж Кей, окружний прокуратор обвинуватив його в підкупстві для осягнення корисного висліду гри в кошиковий мяч. При цій нагоді прокуратор А. Дж. О'Коннор заявив, що Клюкофскі це тільки один з проступників, бо насправді існує краєвий синдикат осіб, які зводять спорт до ошуканських забав.

МОБІЛІЗАЦІЙНИЙ ПЛЯН УЖЕ ГОТОВИЙ, КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ

Вашинґтон. — У промові до 700 осіб, зібраних в департаменті внутрішніх справ як дорадча група бизнесових організацій і підприємців, през. Труман зробив спершу закид на адресу американського загалу, кажучи, що легче поборювати комуністичну аґресію ніж спонукати людей до енергійнішої праці; опісля, відступивши від писаної частини промови, президент заявив, що нам треба втримувати безупину нашу продукцію, доки ми не спроможемося переконати Кремля, що він не повинен починати світової війни. Потім Труман додав, що наші військові і продукційні знавці випрацювали кокретний мобілізаційний плян „На випадок, коли б Кремль був настільки необачний, щоб, не зважаючи на все, вхнути світ у загальний конфлікт".

„Ми маємо трьох ворогів, одного заморем, двох серед нас —говорив президент. Аґресія — це перший ворог і ми стріляємо на нього в Кореї, як ми це робили в Греції або в Берліні й інших місцях. Другий ворог це інфляція . . . а третій, це послаблення зусиль. Ви не в спромозі вилікувати цього послаблення кожного разу, коли прийде до застою у ворожнечі . . . це жахлива помилка".

У Білому Домі през. Труман прийняв делеґацію Краєвого Товариства Розваги, яка з нагоди Краєвого Тижня Музики передала йому в дарі „Фортепіян Об'єднаних Націй", на якому він заграв кілька музичних кусників, між ним й Падеревского.

В АМЕРИЦІ

● **На місце сен. Артура Г. Ванденберґа,** став членом комісії закордонних справ сен. Овен Брустер, республіканець зі стейту Мейн. Демократична більшість прийняла республіканця, щоб втримати засаду Ванденберґа про „безпартійність" у закордонній політиці.

● **Викрадають листи з поштових скриньок** у деяких дільницях Ню Йорку. Влада ствердила, що це роблять налогові уживачі наркотиків, щоб роздобути гроші на закупно погубних ліків.

● **Зміну тарифи на 16 відсотків** імпортованих товарів оприлюднив департамент стейту. Тарифа оперта на умовах з різними країнами. Вона обіймає 1,325 родів товарів.

● **47 вагонів Пенсилвенійської залізниці** вискочили з рейків коло Ню Бронсвик, на шляху Ню Йорк — Филаделфія. Це був товаровий потяг, який віз південні овочі й городину на східні ринки. Не було жертв у людях, зате велика фінансова втрата очевидна.

● **Обі великі політичні партії** схильні вiдбути конвенції в тім самім місті для назначення кандидатів на президента. Вони рахуються з видатками, які були б менші, коли б готелям запевнити більшу кількість гостей на довший час.

● **Лікарські оглядини для майбутніх кандидатів** на виборні становища дораджують психіятри на з'їзді у Сінсіннаті. Вони кажуть, що глупістю було б допускати в теперішніх складних часах на прилюдні становища людей, яких ментальність не відповідає вимогам. На прикладі Гітлера вони вказують на нещастя, які може нанести невідповідальна людина.

КОМПРОМІТАЦІЯ СОВЄТСЬКИХ „ПРОЛЕТАРСЬКИХ АРИСТОКРАТІВ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 10 травня. — Два дні тому кораблем „Америка" виїздила з Ню Йорку до Москви совєтська делеґація до Об'єднаних Націй, беручи зі собою 17 великих скринь, навантажених телевізійними апаратами, холодільниками та пральними машинами. Але в порті трапилася їм пригода, бо американські робітники відмовилися навантажувати на корабель це добро, що його совєтські аристократи намагалися вивезти з „капіталістичного пекла" до „совєтського раю". Вправді, корабельна компанія обіцяла зробити „все можливе" щоб це добро навантажити, але вкінці корабель мусів відчалити, залишаючи закуплені большевиками телевізійні апарати і „рефріджерейтори" таки в порті. Американська преса в коментарях до цеї події підкреслює цей випадок, як чергове виявлення совєтської брехні. Це ж ті самі совєтські делеґати, які в ОН так „палко" протиставляли совєтський „рай" та совєтський життєвий стандарт американському, тепер, виїзджаючи до „раю", тягнуть за собою з Америки речі, на які тут може позволити собі кожний робітник.

ЕВРОПА ВИСЛОВЛЮЄ ДОВІРЯ І ВДЯЧНІСТЬ Ген. АЙЗЕНГОВЕРОВІ

Страсбурґ, Франція, 10 травня. — Дорадча Асамблея Ради Европи розглядала вчора накинену їй італійським представником пропозицію, щоби запросити аліянтського головного команданта в Европі, ген. Двайта Айзенгавера, на наради в найблищчу суботу, як обговорюватиметься проблеми европейської оборони. Поминаючи те, що ген. Айзенгавер вже раніше сам заявив, що він не бажає в теперішній стадії своєї праці виїздити ані до Вашинґтону ані до Страсбурґу, італійський представник все ж таки домагався голосування над його пропозицією, вважаючи, що це дасть европейським преддставникам можність висловити аліянтському головному командантові запевнення окремої вдячности і довіря. Тому, що справа натрапляла, крім того, на процедуральні труднощі, Асамблея відкинула незручну пропозицію італійського представника, висловлюючи генералові вдячність европейських країн за його працю в минулому та повне довіря до його завдань на майбутнє.

Д-Р МАКАРУШКА ДИРЕКТОРОМ НІМЕЦЬКОГО БАНКУ

Канадійський „Український Голос" довідується з Европи, що д-р Любомир Макарушка, дотеперішній керівник фінансового ресорту при В.О. УНРади, став директором нового німецького державного банку в західно-німецькій столиці Бонн. Цей банк має окремий відділ для скитальців. Місце д-ра Макарушки, який вже переїхав до Бонн, займає у Виконнім Органі УНРади Іван Лушицин, що досі був заступником керівника фінансового ресорту.

АЧЕСОН НЕ ГОДИТЬСЯ НА СОВЄТСЬКІ ДОМАГАННЯ НА НАРАДАХ ЧВІРКИ

Вашинґтон, 9 травня. — Секретар стейту Дін Ачесон заявив, що Росія вимагає ганьб'ячої ціни за згоду Західних держав на відбуття конференції міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг. Совєтські домагання на переговорах в Парижі зводяться до того, щоб західні країни зобо'язалися до обмеження озброєнь, заки ще зійдеться рада міністрів, каже Ачесон. Це мали б підписати заступники чотирьох потуг, які радять уже десять тижнів над уложенням програми для конференції міністрів. Ачесон сказав на пресовій конференції, що терпеливість західних держав уже вичерпана. Він пригадав, що останнього тижня американський делеґат, Филип Джессуп, пред'явив три точки, на які Західні країни могли б згодитися і заявив, що це є границя, до якої вони можуть піти для осягнення згоди на відбуття нарад міністрів. Совєтський делеґат Андрій Ґромико, як каже Ачесон, цілковито іґнорує озброєння совєтських сателітів, тобто Румунії, Угорщини й Болгарії, а за те видвигає зброєння Заходу.

У ПАНАМІ ВИБУХЛО ЗАВОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА

Панама. — Товпа народу почала заворушення проти президента Арнула Аріяса, домагаючися його уступлення за те, що він завісив конституцію. Серед заворушення прийшло до вистрілів, від яких згинув один чоловік, а ранених є 111. Поліція стоїть по стороні товпи, а голова краєвої поліції, полк. Хозе Антоніо Ремон, відбув конференцію з президентом. Кажуть, що през. Аріяс згодився привернути конституцію, щоб спинити заворушення. Посли Національного Зібрання домагаються поставлення президента під конституційний суд за надужиття влади.

КОМІСІЯ УХВАЛИЛА ПІДВИЩИТИ ПОДАТКИ НА ТРИ БІЛІОНИ

Вашинґтон. — Палатна комісія способів і засобів одобрила підвишку особисто-доходового податку, як перший крок до загального податкового пляну, щоб допомогти покрити видатки на озброєння. Підвишка виносить $2,950,000,000. Мають бути підвищені особисто-доходові податки на три відсотки у всіх випадках. Це значить, що теперішній податок у висоті 20 відсотків від річного доходу до $2,000, буде виносити 23 відсотки після всіх відтягнень, які можна буде зробити. Від доходу від двох до чотирьох тисяч річно податок буде виносити 25 відсотків замість теперішніх 23 відсотки і т.п. у цілій податковій скалі.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ЕСПАНІЇ

Пампльона, Еспанія, 10. травня. — Не зважаючи на всі погрози губернатора провінції, що проти страйкуючих будуть застосовані „гострі санкції", около 30,000 робтників цього міста продовжували вчора вже другий день — генеральний страйк, протестуючи проти дорожнечі і малих заробітних платень. Попереднього дня поліція стріляла в повітря на пострах, як робітники намагалися вдертися до фабрики, в якій урядовці не прилучилися до страйку. Але вчора, як страйкуючі почали демонструвати перед палацом губернатора, поліція віддала кілька стрілів в товпу, яка розбіглася, залишаючи п'ятьох поранених на майдані. Багато інших було потовчених поліційними палицями.

НІМЕЦЬКІ ЧЕРВОНІ ПОГРОЖУЮТЬ ВІЙНОЮ

Берлін, 10. травня. — Маріонетковий комуно - німецький заступник премієра совєтської зони, Вальтер Ульбріхт, заявив вчора на одному зібранні, що озброєння Західної Німеччини означає війну, в якій Німеччина буде побоєвищем. Він промовляв на зібранні в справі комуністичного ,плєбісциту' за ,воз'єднання' Німеччини і підписання з нею мирового договору в цьому році. Плєбісцит, використовуваний для комуністичної пропаганди, був заборонений в Західній Німечині. Ульбріхт погрожував, що совєтськ. армій, які розбили далеко сильніші армії Гітлера, ніж на них можуть тепер спромогтися західні аліянти, не зупинить „жадна сила в світі".

„БУДІВНИЧИЙ ІЗРАЇЛЯ", премієр Ізраїльської Республіки Давид Бен-Ґуріон, якого вчора офіційльно вітали в Ню Йорку, одержує від посадника міста Вінсента Імполітері (зліва) пропам'ятний пергамент.

ЗНИЩЕНО ВОРОЖУ АВІЯЦІЙНУ БАЗУ В ПІВН. КОРЕЇ

Найбільша повітряна атака в дотеперішній війні. — На фронтах аліянти осторожно, але невпинно йдуть вперед

Токіо, 10. травня. — Сильні з'єднання американської П'ятої Повітряної Сили на Далекому Сході виконали вчора найбільш масовий і найбільш нищівний налет на ворожу авіяційну базу в Сінуїджу в Північній Кореї, в безпосередньому віддаленні від манджурського кордону на ріці Ялу. В налеті взяло участь 312 бомбардувальників і боєвих літаків всіх типів, скидуючи 1000-фунтові бомби на місцевий замаскований ворожий аеродром. Рівночасно аліянтські війська невпинно посувалися вперед, здобуваючи новий терен та завдаючи ворогові нових великих втрат в людях і матеріялі. Атаку на ворожу авіяційну базу в Сінуїджу виконано після докладного її встановлення та після провірених повідомлень, що ворог концентрує великі повітряні сили, з можливою кількістю 800 літаків, щоб кинути їх до рішального бою за Корею. — Пробивши ворожу проти-летунську оборону та зліквідувавши її гнізда навколо Сінуїджу, аліянтські літаки впродож одної години засипали місцеву ворожу авіяційну базу градом важких бомб, практично ліквідуючи її разом з приміщеними на ній ворожими літаками. З'єднання ворожої авіяції, в приблизній кількості 100 боєвих літаків, пробували інтервенювати в атаці, але негайно були відбиті і втекли на „протеґовану територію" Манджурії, хоча і не всі, бо частина з них була збита в повітряних боях. Всі аліянтські літаки, деякі легко пошкоджені, — вернулись на свої бази. Масову атаку на Сінуїджу попередили численні налети на інші ворожі бази, включно з аеродромом в комуно-корейській столиці Пйонґянґ. На Сінуїджу тільки одне з'єднання американських літаків скинуло 85.000 фунтів бомб великої розривної сили. На фронті аліянтські війська, наступаючи обережно за відступаючим ворогом, перейшли знову в кількох місцях 38-му паралелю, натрапляючи тільки на припадковий спротив ворога.

Американські Втрати в Кореї: 64,055

Вашинґтон, 10. травня. — Департамент оборони повідомив, що американські втрати в Кореї від початку війни до кінця минулого тижня виносять 64,055 вбитими, пораненими і пропавшими в акції. Загальна кількість вбитих виносить 11,001 вояків, а 43,350 є поранених. Впродовж останнього тижня американці мали 1,256 втрат вбитими, пораненими і пропавшими, що рекомпенсується десятикратно більшими втратами ворога.

КРИТИКУЮТЬ ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКУ АРМІЮ

Корея, 10. травня. — Американські офіцери, що були зв'язковими з південно-корейською армією, яка творить 40% аліянтських військ на фронті, висловлюються досить критично про цю армію, в якій — по їх думці — віддзеркалюється слабість цілої південно-корейської Республіки. Американські спостерігачі вважають, що найбільшим недомаганням корейців є те, що вони ще не позбулися рабської психіки, як теж недостача досвідченого командного складу.

ЗМІНИ В ЧЕРВОНОМУ КОМАНДУВАННІ В КОРЕЇ

Таіпеї, Формоза, 10. травня. Національно-китайська розвідка довідується, що комуно-китайський уряд назначив нового головного команданта своїх збройних сил на фронті в Кореї, в тягу загальної чистки командного складу. З посту головного команданта „знято" ген. Лін Пао, а на його місце іменовано ген. Ніеґ Янґ-чан, дотеперішнього команданта четвертої полевої армії.

НАРОДОВБИВЧА МАСАКРА „ВОРОГІВ НАРОДУ" В ЧЕРВОНОМУ ШАНХАЮ

Гонґ Конґ, 10. травня. — З тількищо одержаної тут комуно-китайської преси виходить, що в дні 30-го квітня комуно-китайські народовбивці влаштували в Шанхаю криваву — „законну" масакру „ворогів народу", розстрілявши впродовж одного тільки того дня 293 особи під закидом „контрреволюції". Масові розстріли переведено чотирма групами. Між розстріляними є представники всіх прошарків китайського населення, між ними більша кількість робітників. Деяких з них засуджено „народними судами" на публичних базарах, брутально над ними знущаючись. Більшість засуджено і розстріляно на рекомендацію окремого „народного комітету", що складається з 24 осіб місцевої „конференції народних депутатів", між якими є теж один з найзаможніших індустріялістів. Подібні криваві масакри „ворогів народу" напередодні перщо-травневого „робітничого свята" — влаштували червоні „чоловіколюбці" теж в цілому ряді інших міст.

● Комуно-корейський уряд звернувся до О. Н., домагаючись покарання ген. Мек Артура як „воєнного злочинця" та з обвинуваченням, що американці, мовляв, поширюють заразливі недуги в Північній Кореї.

ІЗРАЇЛЬ І СИРІЯ ПОСЛУХАЛИ НАКАЗУ О.Н. В СПРАВІ ПЕРЕМИРЯ

Тель Авів, 10. травня. — Негайно після проголошення вимоги Ради Безпеки, щоби припинити дальші бої в демілітаризованій зоні на ізраїльсько-сирійському кордоні, обі країни, виходило б, послухали його і від тоді вже не впав жаден стріл. Проте, положення дальше дуже напружене, як ізраїльські і сирійські війська впродовж ночі укріплювали свої позиції. — Ізраїльський уряд, негайно після проголошення домагання Ради Безпеки О. Н., відбув надзвичайне засідання і хоча його рішень не проголошено, проте вважається, що ізраїльські війська хвилево не реаґуватимуть на приявність арабських військ в демілітаризованій зоні, якщо ті сидітимуть там тихо та не провокуватимуть стрілами. Заповідається теж можливість надзвичайної конференції Арабської Ліґи, зложеної з премієрів і міністрів закордонних справ арабських країн.

В СВІТІ

● **До Німеччини приїжджає** комуно-мадярська комісія, щоб переговорити з американськими властями справу видачі цілого ряду мадярських власностей в договорену заміну за звільнення американського громадянина Воґелера з комуністичної в'язниці.

● **Британія переслала** урядові Арґентини протест проти встановлення двох дальших арґентинських військових баз на території південної Арктики, до якої має претенсії Британія.

● **Ізраїль обходить врочисто** третю річницю встановлення суверенної республіки.

● **Совєтська преса під великими** заголовками повідомила про „окупацію" Ісляндії американськими військами.

СВОБОДА SVOBODA
українській щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА НЕДОМАГАЄ

Секретар оборони, ген. Джордж С. Маршал, зізнаючи перед сенатськими комісіями збройних сил і закордонних справ, заявив, що не зважаючи на мирові намагання Злучених Держав, навіть у Кореї можуть розвинутись воєнні події так, що третя світова війна стане неминучою. Говорив він про це у зв'язку з інформаціями про нагромаджування Совєтами більших військових сил, головно летунських, недалеко Кореї а саме на Сахаліні, в Харбіні, Порт Артурі та Дайрені. При тому секретар оборони звернув окрему увагу на японських воєнополонених, розташованих на сахалінських островах, що вже покінчили в Совєтах комуністичний вишкіл, та які Кремль готов використати при нападі на Японію. Згадуємо про це для ствердження, що навіть ті, які вживають усіх можливих засобів, щоб до світової війни недопустити, прилюдно й виразно допускають „дуже реальну можливість" нової війни і то навіть у найближчому часі.

Немає сумніву, що нова світова війна буде цілком певно атомовою війною. Жертвами бомбардувань — як це твердить президент Труман — можуть впасти теж і американські міста. Значить, потерпить теж і цивільне населення, та що десятки чи сотки тисяч цивільних людей можуть згинути а мільйони інших потребуватимуть негайної опіки і рятунку. На таку евентуальність країна не підготована, не зважаючи, що про конечну потребу цивільної оборони було вже так багато мови. Що гірше: населення ставиться до цеї небезпеки цілком легковажно. По багатьох містах взагалі нічого не зроблено в цій справі, а ворог уважно слідкує теж і за оборонною підготовкою в цій ділянці. Він добре знає нищівний вплив бомбардувань на мораль населення, якщо воно не підготоване до налетів психічно, та ще на випадок залишення кожного в нещастю власній долі, не подбавши своєчасно про відповідну організацію допомогово-рятункової акції. Інакше, коли справа мається навпаки, коли військова і цивільна оборона завчасу приготовані на всяку евентуальність.

Про ці речі говорено під час дводневих нарад краєвої конференції Цивільної Оборони, на яку прибуло до Вашинґтону около 800 представників з різних міських, стейтових та краєвих організацій. Милард Ф. Калдвел, адміністратор цивільної оборони, заявив у своїй промові, що сподівані при бомбових налетах нещасливі випадки можна б, при добре наладнаній обороні, зменшити на 50% і врятувати життя сотням тисяч людей. Цивільна оборона, мовив він, рішатиме в наступній війні між перемогою і поразкою. Сама військова сила не вистачить, якою великою вона і не була б. Каліфорнійський губернатор, Ирл Воррен, підкреслив, що Злучені Держави ще ніколи не були в такій небезпеці, як сьогодні. Росія, твердив він, жде тільки на цей момент, коли вона буде найсильніша, а Америка найслабша.

В згаданій конференції взяв участь теж президент Труман, щоб ще своєю появою і своїми заввагами скріпити акцію цивільної допомоги. Бо ситуація дійсно грізна, коли на 15,000-000 потрібних для цивільної оборони вишколених добровольців, є усього тільки 500,000. Причиною цього явища вважається апатія з одного боку, а з другого боку зрезиґнованість, бо мовляв, щоб не робити, а рятунку перед атомовою бомбою немає.

Згадуємо про цю важливу проблему в тому переконанні, що вона заставить теж і американських українців включитися громадно в акцію цивільної оборони перед найгрізнішим ворогом Америки, що є теж історичним гнобителем України.

УКРАЇНСЬКА ІНФОРМАЦІЯ

II

Переданий в попередній статті під цим заголовком зміст кореспонденції Дрю Мідлетона з Ню Йорк Таймсу та його сумніви щодо точности інформацій втікачів з під-совєтських країн, є характерні не тільки для досвідченого і з природи речі недовірливого кореспондента, але й для кожного пересічного американського громадянина. Мідлетон, що признає наявність руху спротиву в Совєтах, зокрема в Україні та Балтійських країнах, і признаючи „палкий анти-комунізм та патріотизм" під-совєтських втікачів і важливість їх інформацій для Заходу, все ж таки видвигає сумніви щодо точности їх інформацій, вважаючи їх „перебільшеними", або прямо „побожним бажанням". Його сумніви зводяться до: „важко повірити", „не можна стравити", „немає наявних доказів" і до тим подібних тверджень. Власне з увагою на такі застереження повинні приготовлятися і передаватися українські інформації у вільному світі, якщо вони мають відіграти свою важливу ролю в загальних українських визвольних змаганнях.

Повторюємо твердження з попередньої статті, що під цим оглядом у нас все ще існують поважні недомагання. Нам все ще здається, що ми вбудовуємо велику цеглу в українську державу, як нам пощастить дістатися з такою чи іншою вісткою до американської або до чужої преси, без огляду на характер самої вістки. Багатьом з наших людей здається, що як він поїде до Лондону і наговорить про мільйонові підпольні армії в Україні, або іншому, як йому пощастить заінсценізувати в театральних обставинах інтерв'ю з представниками чужої преси, що це вже довершено великого революційно-державницького діла.

Застереження і сумніви Мідлетона під знаком „важко повірити", „не можна стравити" і „відсутність наявних доказів" яскраво характеризують недомагання української інформації у вільному світі, без огляду на те, чи хто погоджується чи ні з його аргументами. Отже, навіть найправдивіша інформація, передана під знаком цих недомагань, в найкращому випадку розходиться зі своєю ціллю, якщо не має ще й негативних наслідків.

В чому ж причини тих українських недомагань? Їх багато і їх не легко усунути. Перш усього — вже сам тенденційний характер інформацій, як і в більшості підпольно-революційний характер подій, про які в них мова, створюють часто непоборні труднощі. Протягається в часі актуальність інформацій, труднощі в збірці доказового матеріялу, часто неймовірність для чужинця навіть правдивої події самої в собі, все це, включно з ворожою протипропагандою, створює реальні причини тих недомагань.

Але крім цього, існує теж багато нереальних і цілком зайвих причин. Тут насамперед вражає нефаховість в підготовці та передачі інформацій. За це однаково складне, як і важливе діло беруться часто особи, які крім доброї волі не мають на це ані жадних кваліфікацій, ані необхідного знання, включно зі знанням психіки тих, кого беруться іформувати. Інше діло і пів біди, як це робиться ще приватним порядком, бо тоді зустрічається і відповідне вирозуміння та наставлення тих, кого інформується. Але якщо такі самі недомагання допускається у всіляких більше чи менше „офіціяльних" та „авторитетних" інформаціях, тоді робиться медвежу прислугу цілій справі.

Ще інша причина — це намагання творити своєрідне табу з деяких інформацій або інформаційних джерел навіть у самому українському середовищі. Багато дечого знаємо з власного досвіду. Всупереч всім прийомам вільної преси, від нашої преси часто вимагається, щоб вона передавала інформації, хоча важливі і корисні своїм змістом, але позбавлені всіх передумов достовірної інформації. Якщо цього не приймається, або ще й дозволить собі редакція висловити критичну думку, тоді на неї робиться безглуздий натиск, часом навіть з усіми познаками морального шантажу. Це з черги створює своєрідний маразм в тій ділянці та майже виключає будь-який прогрес. В суспільному житті, крім основних принципів, немає „бездискусійних справ", над якими не можна б мудро і речево поспорити. У нас, натомість, нафабриковано стільки „святощів", що куди не повернешся, завжди готов на одне або більше з них наступити. Вцьому, як і в інших випадках, українці часто попадають на крайності: безкритично покланяються, або безкритично плюють, беззастережно приймають, або беззастережно відкидають, керуючись в цьому не фактами і розумом, але своїми поглядами чи бажаннями. Ясно, що така обстановка не може творити корисного тла для правильної інформації.

Ці думки далеко не вичерпують теми, як радше її тільки заторкують. Але це вистачає, щоб зробити деякі практичні висновки та намагатись поставити українську інформацію у вільному світі так, щоб вона переконувала, щоб її можна було стравити і щоб в неї можна було повірити. Тільки тоді вона сповнить своє завдання.

Юрій Кошельняк

НА АКТУАЛЬНІ ТЕМИ

1. Документація матеріялів совєтського терору

Вже стало оклепаним і трохи нудним твердження, що сучасна наша еміґрація відрізняється від попередніх тим, що вона — насамперед еміґрація політична. Не викликає заперечень і те, що для пропаґанди наших національно-визвольних ідей і постулятів у західному світі, зокрема в ЗДА, нині ситуація багато сприятливіша, ніж це було досі, в минулому: суспільно-політична думка західніх держав за останні 5-6 років зробила величезний поворот від майже безкритичної прихильности до Совєтів (як великого партнера-союзника в боротьбі проти італо-німецького фашизму) — аж до визнання Совєтів ворогом ч. 1, який загрожує знищити решту волелюбного світу, ще досі Москві не підвладну.

Здавалося б, що раз так, то наші люди (головно новоприбулі, яких це найбільше торкається) повинні якнайактивніше допомогти тим організаціям і установам на американській землі, які провадять акцію збирання матеріялів — документів і живих свідчень — про жахливу систему большевицького терору на нашій Батьківщині.

Тим часом у практиці доводиться раз-у-раз зустрічати якусь байдужість, інертність наших людей, коли від теоретичних розмов переходиться до практичного урухомлення і використання їхніх матеріялів і свідчень. Нам відомі люди з підсовєтської нової еміґрації, що мають досить цінні записки власних поневірянь і поневірянь своїх ближніх на різних етапах і ділянках большевицьких „райських" експериментів — і ці люди, проте, й досі „маринують" ці записки і баґаж своєї пам'яті, не використовуючи сучасних можливостей їх опублікування і використання в наших цілях.

На сьогодні в ЗДА, де найбільше скупчена наша найновіша еміґрація, збирання матеріялів про підневільне життя людности в СССР і жахливу систему большевицького терору провадять і організації українські, чи американсько-українські, і суто американські організації й установи. Серед перших для нас, українців, на першому місці треба поставити ДОБРУС — широку громадсько-політичну організацію, що в збиранні і опрацюванні фактичних відомостей про совєтський терор, в „донесенні" цих відомостей до відома американської суспільности (щоб цим способом звернути ще і ще раз увагу на нашу національно-визвольну боротьбу і страшну загрозу большевизму для всього світу) бачить головну мету і сенс своєї діяльности.

Свою роботу в зазначеній ділянці ДОБРУС почав понад рік тому — з перших же кроків своєї діяльности в ЗДА. Щоб піднести її на дальший, вищий етап, останніми днями створено при ДОРУС-і спеціяльну комісію збирання і обробітку матеріялів про совєтський терор. Ця комісія (голова — ред. Ю. Дивнич) матиме, особливо на етапі остаточного опрацювання, тісний контакт з совєтознавчою комісією УВАН; це має забезпечити справді солідне, наукове вивершення результатів праці.

2. Акція Гарвардського Університету

Тепер хочемо дещо сказати з приводу акції вивчення життя і праці підсовєтської людности — акції, провадженої з ініціятиви і заходами суто американських чинників, конкретно, на терені Ню Йорку і околиць — Гарвардським Університетом. Отже, насамперед — це не зовсім те саме, що робив і робитиме далі ДОБРУС через свою вищевказану комісію. Бо комісія ДОБРУС-у (як і совєтознавча комісія УВАН) має виразну мету: якнайширше виявити перед світом факти совєтського терору і українського спротиву цій терористичній системі. Тим часом акція Гарвардського Університету, названа „Рефюджі Інтервю Проджект (з офісом д-ра І. Д. Лондона в готелі Мідвей, 216 вест 100 вулиця, Ню Йорк) — має на меті вивчення матеріяльного, соціяльно-політичного і культурного стану підсовєтської людности, при чому не лише українців, а й росіян, білорусів, народів Кавказу тощо. Іншими словами кажучи, „Рефюджі Інтервю Проджект" головний наголос кладе на вивчення побуту, повсякденної діяльности і психічного стану підсовєтської людности (включаючи взаємовідносини поміж собою різних її верств і груп) — як вони уклалися в умовах і в наслідок впливу совєтської терористичної системи. При цьому — для повноти загальної картини і в припущенні неоднакового тиску совєтської влади на ті чи інші групи людности — береться представників різних національностей і різних соціяльно-фахових, вікових та освітніх категорій.

Очевидно, така робота дуже потрібна і багато може дати для нас у національно-політичному пляні. Знати як слід підсовєтську людність — її стан, думи і прагнення — волелюбному світові, в першу чергу ЗДА, за нинішньої міжнародньої ситуації і напружених взаємин з Совєтським Союзом — конче потрібно. Тим то Головна Управа ДОБРУС-у, по докладнім обмірковуванні акції Гарвардського Університету, активно в неї включилася, підтримала її морально і практично, виділивши до офісу д-ра Лондона двох зв'язкових-контактменів.

І тут знову довелося наткнутися на ту інертність і байдужість багатьох наших людей, що про неї ми вже згадували вище. Крім цього, мало місце і деяке недовір'я і нерозуміння самої акції, що виявлялося в таких наприклад, заявах: „Я — людина сіра і непомітна, на засланні не був, нічого аж дуже особливого не бачив і не знаю — то що ж я можу подати такого цікавого і важливого? Та й розповідати я не вмію доладу." Інші знов заявляють: американці, мовляв, уже й без цього добре знають становище людности в СССР — знають з тих публікацій, що останніми роками вийшли поза Совєтами, як ось книги й брошури С. Підгайного, Ів. Багряного, Миколи Приходька тощо; знають з голосних процесів Віктора Кравченка, Давида Руссе, де було вислухано й цілий ряд свідків — людей, що побували в СССР.

Хочемо сказати, що такі заяви й міркування не мають рації, якщо їх наводять як підставу відмови давати свідчення для комісії Гарвадського Університету. Бо згадані вгорі публікації містять, знову таки, більше-менше маркантні факти й картини терору совєтської влади, а не побуту й праці пересічного підсовєтського громадянина: робітника, колгоспника чи службовця. І до того ж це, насамперед, індивідуальні твори, не позбавлені, в очах чужинецької публіки, певної суб'єктивности. В даному ж разі, тобто в роботі комісії Гарвардського У-ту, мають вагу власні свідчення пересічних колиш. підсовєтських громадян (тобто якраз тих, що називають себе „сірими й непомітними") — більше, ніж свідчення якихось видатних особистостей. І ясно — чому: адже „Проєкт" Гарвардського У-ту має завдання на основі вибірково-масового опитування скласти приблизну картину щоденного життя масових контингентів людности СССР, а не картину діянь апарату влади, способів і методів його урядування. І це цілком свідомо — щоб не дублювати роботи інших організацій та установ, які саме тим займаються.

(Закінчення на стор. 3-тій)

М. Д.

В ЧОМУ РІЧ?

На весні 1917 року, коли вибухла російська революція, військовим міністром і головнокомандуючим російської армії став Олександер Керенський. Ситуація диктувала, що треба було тоді розпочати велику весняну офензиву проти німців — (йшла перша світова війна). — І от головнокомандуючий Керенський, як блискучий промовець, їздив уздовж фронту — від Петербурга аж до Дністра — і переконував армію, що треба йти в наступ. Але... в той час уже діяли в Петербурзі Ленін і Троцький, друкуючи й розкидаючи в сотнях тисяч примірників поміж військом часопис, що називався „Окопная правда". В тій „Правді" була сама брехня, але було одне гасло: „досить воювати, кидай окопи, не слухай офіцерів та вертайся додому. І то вертайся скоріше, бо там без тебе вже ділять землю".

І як не намагався Керенський, — нічого з його промов не виходило: військо поспішало не вперед, а в тил, додому. У зв'язку з цим, Керенського називали тоді не „Головнокомандуючим", а „Главноуговорюючий". Большевики досягли свого: армія розвалилася, вийшла з-під приказів Тимчасового Уряду, а тоді вони „голими руками" забрали цілу імперію.

Це — не зовсім приємна аналогія, не дуже імпонуюче порівнання, але щось подібного діється й на нашому, українському „фронті". Маємо на увазі жертвенність нашого громадянства. Потрібні засоби. Потрібні для „наступу" на страшного ворога. Потребує їх Український Конґресовий Комітет, потребує Національна Рада, потребує ЗУАДК. Про це пишуться статті, виголошуються промови, поширюються заклики, але „військо" українське не дуже слухається своїх „офіцерів": якийсь десятий обізветься, а решта тихцем уникає з „фронту" та засовується глибше під піч.

І мимоволі чоловік замислиться: як надзвичайно нашим ворогам везе: не треба ані аґітувати, ані „Окопної правди" видавати, — військо, чи то, пак, громадянство українське само, без пропаґанди утікає з „фронту", — утікає, щоби зберегти навіть не життя, чи здоров'я, як було у салдатів у 17 році, а... зайвих пару долярів.

Взагалі уся ця „психологія української жертвенности" дуже цікава. Здавалось би, усі дані є на те, що ця жертвенність мала би бути дуже висока. І, справді, фактом є безперечна національна свідомість, великий патріотизм, повна матеріяльна спроможність урвати місячно від свого бюджету один-два доляри на справи громадські, а, тим часом, і десята частина суспільства цього не робить, залишаючи усі свої фронти без війська і зброї..

Отже — де причина цього? В чому річ?

АМЕРИКА — НАЙЛЮТІШИЙ ВОРОГ

В антиамериканській пропаґанді большевики вважали потрібним покористуватися колгоспною ланковою Оленою Хоботою, яка має вже онуків і... медалю „героя соціялістичної праці". „Радянська Україна" надрукувала враження Олени Хобти про Америку. Ось кілька соковитіших місць: „Мене часто питають у ланці, що я думаю про американців. Щодо американських експлуататорів, то в нас для них особливо гнівне слово. Бо хтож з людей старшого віку не пам'ятає перших днів нашої ясносяйної соціялістичної революції. Ми скинули царя, вигнали капіталістів і поміщиків, а цей вовцюра Чорчил і капіталісти Америки зговорилися, щоб нас, значить, в нове, американське ярмо... Теперішня Америка викликає у мене і жінок моєї ланки великий гнів і велике обурення. Заради золота ненажерлива американська буржуазія та її послужливий президент посилають на смерть у Корею рядових американців, англійців, турків... Слухайте, люди, мене, стару жінку, діти й онуки: любіть життя, любіть мир, але залиште в своєму серці місце для ненависти і гніву для багатої імперіялістичної Америки, — вона є нашим ворогом, таким, яким була недавно Німеччина Гітлера..."

„У. Д."

В. Гайдарівський

Мерехтливі Зорі

Оповідання

19)

— Ви, Колесник, уже мали нагоду побувати в нашій установі і це полегшить нам знайти спільну мову і швидше порозумітись. Ви знаєте, яку вагу у нас має щирість і наскільки ускладнює становище арештованого його упертість або крутійство. Людина ви не стара, маєте дружину й двох діток, любите свою родину і вам доцільно без надумувань, вагань і зайвих розмов викласти карти на стіл. Визнайте щиро, як це зробили ваші спільники, свою провину, одержите невелику кару, — а я гарантую в такому разі своїм словом чести кару невелику, і відбувши її, ви знову з родиною, і все тихо, лагідно, гарно. Ваше майбутнє у ваших руках. Якщо ж ви намагатиметесь удавати з себе нічогонезнайку, то пам'ятайте на самого себе. У нас є досить способів викликати на мову навіть німого. А як би ви не шкодували самого себе, то ми маємо матеріялу більш як досить, щоб і без вашого зізнання засудити до найвищої міри. Та все це я говорю між іншим. Сподіваюсь, що завдяки вашому досвіду і здоровому глузду крайності ми обминемо. І ще про одне хотів попередити, що ви не така велика риба, щоб я на вас витрачав багато часу. Що швидше кінчимо слідство, то краще мені і вам. Бачите, я з вами зовсім відвертий, у кішку-мишку не граюсь. А хочете, то в своїй відвертості піду далі. Можу в загальних рисах сказати, в чому ви й обвинувачуєтесь. В деталі не входжу, до них ми ще повернемось пізніше. Спочатку хочу схарактеризувати вас, Колесник. Хто ви такий? Звичайний ворог радянської влади, такий же ворог, як і дехто інші з вашої шахти, і яких скрізь є покищо досить. Якби у вас була якась можливість, то ви б всю радянську систему спалили на вогні й розвіяли б на чотири вітри. А представників влади не допитували б так, як оце я допитую вас і не судили б за державними законами, ні, ви живих дерли б на шмаття, вкидали б у колодязі, садовили б на коли, заливали б наші уста розтопленим оловом. Та на наше щастя, а ваше нещастя такої можливости ви не маєте і вимушені обмежитись меншим. Об'єднуютесь в добре законспіровані організації, маєте пляни своєї контрреволюційної, терористичної і шкідницької діяльности й ті пляни провадите в життя — вражаєте нас в найболючіші місця.

Будьмо конкретні, Колесник, ваша організація поклала собі за мету залякувати молодь, — щоб не йшла працювати в шахти і ви ліквідували найбільш видатного в селищі талановитого юнака, товариша Брашка. Ви хотіли зірвати плян видобутку вугілля. Для цього мали намір зовсім вивести на довгий час з ладу одну лаву, розумно підготували обвал і були певні успіху свого заходу. Але завдяки десятникові Крамареві, катастрофи не сталось, плян ваш не здійснюється. Мені нема чого перечисляти всі факти вашої шкідливости і терористичної діяльности, ви й самі їх знаєте в такій же мірі як і я. Міг би я ще розповісти, де ви збирались на свої засідання, що обговорювали, хто був присутній, та це покищо нас не цікавить. Ваші спільники, Колесник, частинно вже тут. І вони зрозуміли, що тільки щирим визнанням полегшать свою долю. Вам вчитись у них не доводиться, ви так би мовити, маєте практику. Яйця курей не вчать. Але прошу вас, Колесник, не приплітайте, — будь ласка, до своєї діяльности різні нісенітниці як Шубина, хвороби, сни тощо. Життя зробило нас матеріялістами і ми не здібні вірити в забобони. Містичні казочки розповідатимете своїм прийдешнім онукам. Так що майте це на увазі. Отже, Колесник, розколюйтесь. Тепер слухаю я!

Мені стало зрозумілим, що Іван Кузьмич, як людина в тюремних справах недосвідчена, намагаючись рятуватись, відверто розповів про всі свої наді мною спостереження, про всі наші розмови, не обминувши Шубина, сон, хворобу. Він, мабуть, ще не знає, що слідчий уже зачислив його в члени — контрреволюційної організації. Він повірив обіцянкам і за свою щирість сподівається волі. Але ж бригадир помиляється. Події тільки починають розгортатись. На підставі зізнань бригадира і доносів інших людей слідчий створив першорядну справу. Його здібностям доводиться тільки дивуватися. Аби-хто такої справи не вигадає. Правда, йому заважають деякі нереальні явища. Та він настановлений прикласти всіх старань, щоб справа зробилась наскрізь реальною. Над цим він попрацює. А цікаво, кого ж він ще припише до тої організації? Двох членів замало. Ворону? Крамаря? Чи може — Євтсхова? Чи й зовсім незнайомих людей? Якщо сюжет справи вимагатиме того, то й Чолов може опинитись в наших лавах. Все може статись. Несподіванок буде багато.

— Тримайся, Григорію Колеснику!

І ще подумав:

— Чому я не глянув через вікно авта, коли проїздили повз мою хату? Може побачив бо когось із своїх, Дарку або синів. Хлопці мої напевно були на вулиці. Значить, хвилювався. Це погано, що я хвилювався і не подивився. Хвилюватись мені не можна.

(Кінець)

ЗВІДОМЛЕННЯ
ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

На нарадах ДП Комісії з представниками доброрідних агенцій — між ними й ЗУАД-Комітету, які відбулися у Вашінгтоні дня 3 травня ц. р., обговорювано такі справи:

1. Зголошування нових імігрантів до військової служби.

Кожен новий імігрант від 18 до 26 року життя повинен зареєструватися протягом 6 місяців після прибуття до ЗДА до свого місцевого Поборового Бюра (Selective Service Board) під загрозою кари 5 літ ув'язнення або $10,000 або обох кар разом. Коли зареєстрований в Поборовім бюрі змінить свою адресу — він повинен негайно зголоситися в цьому бюрі свою нову адресу.

2. Зголошування лікарів і дентистів.

Лікарі і дентисти та особи зі спорідненим фахом — які мають вже перші горожанські папері, обов'язані до реєстрації до 51 р. життя — без огляду на те, чи вони мають право практикувати (License).

При реєстрації вони повинні зазначити, чи бажають одержати старшинський ступінь в Медичнім Корпусі. Одначе звичайні реґістранти (не лікарі чи дентисти) не можуть бути старшинами в армії, аж до одержання горожанства.

3. Закінчення Переселенчого Закону.

Теперішній Переселенчий Закон для ДП закінчується 30 червня ц. р. Тому однак, що до цього часу не можна використати цілої квоти — внесено в Конгресі поправки цього закону на продовження на дальших 6 місяців себто до грудня 1951.

В цій поправці є однак точка, що всі ашуранси які до **31 липня 1951 не одержуть ще європейського числа в Комісії у Франкфурті — не будуть узгляднені.**

Дирекція ЗУАДКомітету заклика́є всіх наших громадян — які хотіли б ще спровадити кого небудь — хай зроблять це негайно — та вишлють свої зголошення до: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE Inc. P.O. Box 1661 Phila. 5, Pa. U.S.A.

4. Писанка:

Цею дорогою Екзекутива ЗУАДК дякує усім Жертводавцям за переслану вже ПИСАНКУ, та прохає усіх наших громадян і організацій, яким вислано **збіркові листи**, щоби вони ці листи разом зі зібраними пожертвами переслали до ЗУАДК на вище подану адресу.

Зараз потрібні велитенські суми не тільки на закінчення переселенчої акції — але на проводження допомогово гуманітарної акції в Европі.

Тисячі наших інвалідів, хворих та старців залишається в Европі і для них ЗУАДК залишиться одинокою надією на краще життя, як це виразно зазначено в резолюціях представників усіх наших допомогових організацій, яка відбулася в Мюнхені дня 21 квітня 1951 року.

Але і тут в ЗДА суспільно-допомогова акція конечна і на неї мусить звернути увагу ЗУАДК.

5. Конвенція ЗУАДК.

Перегляд дворічної праці ЗУАДК відбудеться на річній Конвенції усіх членів ЗДА — яка відбудеться у Филаделфії в суботу і неділю 13 і 14 жовтня 1951.

В Конвенції можуть взяти участь всі українські організації в ЗДА — коли вони внесли аплікації на вступлення в члени ЗУАДК і зложили свою членську вкладку в сумі $10.

Хай не буде ні одної української організації ані одної української родини в ЗДА — які не стали б членами ЗУАДК — а тим самим учасниками цеї великої гуманітарної праці для нашого народу.

Всі пожертви і членські вкладки слати прямо на подану вгорі адресу.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії

ОДУМ

Вже майже рік, як в Америці існує Об'єднання Демократичної Української Молоді, що скорочено називається ОДУМ.

Коли в днях червня 1950 р. в Ню Йорку відбувались організаційні збори ОДУМ, це був час, коли українська молодь, що творила цю організацію, щойно висіла з кораблів, прибувши в цю вільну країну, що стала їх новою гостинною Батьківщиною.

За один рік праці, ОДУМ виріс як організація одна з поважніших і сильніших, що має свої філії в Ню Йорку, Шікаґо, Филаделфії, Дітройті, Клівленді, Трентоні та багатьох інших містах Америки. До З'їзду, що відбудеться 12 травня в Ню Йорку, ОДУМ приходить як організація що має вже 16 філій, 18 ініціативних груп, що знаходиться в переходовому стані оформлення у філії, та цілий ряд поодиноких членів і симпатиків в різних містах і стейтах Америки. Багато наших друзів перебуває вже в армії, є навіть вже в Кореї.

„Бюлетень ОДУМ", що тимчасово виходить як двотижневий журнал, має понад 520 передплатників і також багато читачів, здобувши добрий відгук і симпатії молоді і старшого громадянства.

В слід за організацією ОДУМ в Америці, ОДУМ організується і в Канаді, що діє як самостійна організація і перебуває з американським ОДУМ-ом в дружніх зв'язках.

Створений ОДУМ вже в Англії, Арґентині, Венесуелі. В стані організації знаходиться в інших країнах, як Бельгія, Голяндія, Німеччина.

Проводячи серед свого членства культурно-освітню працю, ОДУМ ставить своєю метою виховати з молодої людини доброго громадянина, патріота свого народу і Батьківщини.

Засади народоправства — демократії, для ОДУМ-у є основними в його діяльності.

Як гаслами для діяльности є слова визначних людей світової історії:

Президента Линколна: „Влада народу, з народу, і для народу."

Вольтера: „Я з вами не погоджуюсь, але завжди буду боронити ваше право висловлювати свої думки".

Шевченка: „В своїй хаті, своя правда, і сила і воля". Ці вислови, служать для ОДУМ-у неначе вказівні вогні на довгій дорозі.

Одночасно, ОДУМ не забуває свого морального обов'язку допомогти усім чим тільки можливо молоді, що перебуває на рідних землях України, поневоленої більшовицьким імперіялізмом.

З цією метою делеґація ОДУМ відбула спеціяльну розмову з кореспондентом „Голосу Америки". „Голос Америки", вислав в Україну дві спеціяльних передачі, в яких розповів про участь делеґації ОДУМ в З'їзді американської молоді, про життя української молоді у вільному світі, про молодечі організації Америки тощо.

Дві передачі про ОДУМ, а про молодь взагалі, „Голос Америки" мав аж кілька передач, як напр про „Лігу Молоді Північної Америки", тощо.

Одним з основних завдань, ОДУМ вважає нав'язання тісних зв'язків і співпраці з українською молоддю народженою в Америці, яка об'єднана в організації, що називається „Ліга Української Молоді Північної Америки".

ОДУМ мав кілька зустрічей з Лігою. Розмови відбувалися дуже щиро і представники ОДУМ мають про Лігу найкращі враження, заявивши, що співпраця з Лігою є дуже побажана і буде справді приємною. Адже в Лізі перебуває молодь, яка майже ніколи не бачила України, яка вже вповні заслужено називається американською молоддю, але яка, проте, зберегла в собі любов і глибоке почуття до землі своїх батьків.

І тому, після З'їзду, після переборення перших тяжких організаційних кроків, ОДУМ прикладе всіх старань, щоб співпраця з Лігою була конкретна, дружня, і корисна обом організаціям.

Для Ліги, ОДУМ може також багато дати, коли взяти до уваги той факт, що в ОДУМ-і перебуває молодь яка щойно кілька років, як прибула з Рідних Земель, принісши запах рідного Дніпра, нашого прекрасного чорнозему, подих Батьківщини.

Але, чи за один рік діяльності організації, ОДУМ, все йшло гаразд, все було добре?

Безперечно, що ні. Було те, що з кожною організацією при її перших кроках. Було багато труднощів, не зроблено багато з того що треба було зробити.

Була іноді замала оперативність в керівництві, замало ініціятиви в поодиноких членів і філій.

Гостро відчувався брак досвідчених керівників, тому, що ОДУМ обмежив своє членство віком (в ОДУМ можна бути до 30 р.), тоді як в інших молодечих організаціях в управах сидять люди, що мають по 40 і більше років.

Нарешті, подекуди відчувалась незорганізованість і відсутність почуття обов'язку до праці.

Саме легше від праці відійти, але тяжко і дуже тяжко працювати, послідовно і щоденно щось робити, щоб вкладати свою частку до великого цілого, до ОДУМ.

Безперечно, що іноді були, є і будуть, думки, що непогоджуються з „Бюлетеном ОДУМ". Але, чи є в світі газета щоб з нею всі погоджувались?

Основна особливість З'їзду ОДУМ 12 травня в Ню Йорку буде та, що він повинен підібрати до керівництва організації ділових організаторів, добрих і відданих керівників, до від них залежатиме успіх праці ОДУМ.

Відмінність З'їзду 12 травня від попереднього минулорічного в тім, що це буде З'їзд делеґатів, представників молоді з багатьох міст Америки, що творять одну спільну організацію, тоді як попередній З'їзд був з'їздом лише організаторів з Ню Йорку переважно.

З нагоди З'їзду в одній з кращих заль Ню Йорку, відомій Ветговен Гол, відбудеться великий баль. Обговоривши на З'їзді свої організаційно програмові справи, молодь з різних міст Америки матиме можливість в дружній товариській атмосфері повеселитись, провести час. Напевно зустрінуться між собою друзі, які вже довго не бачились.

А головне, молодь ОДУМ і взагалі новоприбувша, матиме нагоду зустрітися з українською молоддю народженою в Америці, з молоддю Ліги, яка також візьме участь і в З'їзді ОДУМ і на вечорі.

Вол. Бориславець
Культ-осв. керівн. Головної Управи ОДУМ

На Аткуальні Теми

(Закінчення зі стор. 2-гої).

Розуміється, тут не можна провести різкого розмежування, строго-формального поділу сфер, але аспект, як бачите, цілком інший. І нема сумніву, що перевівши відповідні розмови — за наперед добре опрацьованою схемою — з різними представниками нової підсовєтської еміґрації: робітниками, селянами (колгоспниками і одноосібниками) та службовцями, при чім різного віку, фаху й кваліфікації — як у місті, так і на селі, — можна мати більш-менш правдивий образ життя й стану підсовєтської людности, так матеріяльного, як і духово-культурного. Масове опитування — коли з даної людностевої категорії опитується не одного, а декількох, чи навіть багатьох представників — дасть змогу корегувати свідчення одних свідченнями інших (так звана метода співставлення). Бо люди є люди і один індивід може перебільшувати, а другий применшувати чи переочувати якісь факти й явища — залежно від загального наставлення, ступеня пам'ятливости, хвилевого настрою тощо.

Ми вже на вступі сказали про великий зворот у ставленні американського політичного світу до СССР, до проблеми американсько - совєтських взаємин. Лицемірство і захланність Кремля, його агресивні пляни руїни, а відтак підбою вільного світу, — все це передова суспільність Америки усвідомлює собі щораз більше. Думаємо, що це усвідомлення (а вправі з ним і рішучі приготування до оборони й відсічі перед загрозою тотальної аґресії) піде ще швидшими темпами, коли нова еміґрація з-під Совєтів докладе зі свого боку всіх зусиль, щоб допомогти американській суспільности пізнати якнайшвидше і найповніше правду про живу людність, скуту кайданами совєтської терористичної системи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська Кредитова Кооператива

Перша Українська Кредитова Кооператива в Ню Йорку дістала чартер (дозвіл на право існування і діяльности) і незабаром почне працювати. Вона організуватиме кредит також для всіх тих українців, що схочуть та зможуть вести самостійне підприємство, а не дістає ім оборотового капіталу. Дальше цей кооперативний кредит допоможе новоприбулим влаштуватися в початках їх побуту в Америці, а також стане в пригоді тим, що хоч працюють і живуть з заробітної платні, але опиняться з цих чи інших причин в скрутному фінансовому положенні.

Ясно, що Кредитова Кооператива матиме чисто громадський характер, бо ставить собі завдання служити українській громаді в Ню Йорку, а зовсім не має наміру збирати зиски, щоби ділити їх поміж своїх членів. Ця істотна мета кожної кооперативи буде завжди дороговказом у праці також кредитової кооперативи, що оце готовиться починати працю.

Але, щоби цю мету можна було осягнути, треба згуртувати в кооперативі якнайбільше число членів, які схотіли б разом зложити досить високий пасвий капітал на ведення кредитової діяльности, далі поставити відповідних людей для ведення справ кооперативи і бути учасниками її зборів, де спільно вирішуються всі найважливіші проблеми її праці, та врешті вкладати свої ощадности передусім у своїй власній кооперативі.

Пасвий капітал, що його складають члени, є також їх ощадностевим вкладом, який виплачується на кожне бажання та без обмежень, хоча в інтересі самого члена-вкладача є радше збільшувати свій вклад у кооперативі, аніж його зменшувати.

Таким чином кредитова кооператива стане: 1) місцем збірки заощаджених грошей українців, які мають готівку, але часово її не потребують і 2) місцем кредитування здорових українських починань, які мають всі вигляди на успіх, але терплять на недостачу капіталу.

Безпека вложених до кооперативи грошей буде спиратися на солідному веденні всіх, а зокрема кредитових справ кооперативи, на довір'ю до етичної вартости і фахової здатности членів Управи кооперативи, обдарованих високим почуттям відповідальности за свою працю.

Крім Управи діє в Кооперативі також контрольне око членів, яким є контрольний комітет, а кредитування ведеться тільки за згодою кре-

(Докінчення на ст. 4-ій)

УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІТИЧНО - ДОПОМОГОВА ОРГАНІЗАЦІЯ СТЕЙТУ КОНН. ФІЛІЯ УККА.

ДО ВСІХ ВІДДІЛІВ УККА, ТОВАРИСТВ, БРАТСТВ, КЛЮБІВ І ВСЕГО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА СТЕЙТУ КОНЕКТИКОТ!

Повідомляємо, що

Річні ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УАПДОрганізації

:— відбудуться :—

В НЕДІЛЮ, 13. ТРАВНЯ 1951 Р.

в годині 2-ій пополудні

В САЛІ ПРИ 127 PARK STREET, NEW HAVEN, CONN.

На зборах буде промовляти представник УККА.

Шановні Громадяни!

Двадцять один рік минає, як в нашому стейті зорганізовано УАПДОрганізацію, ціллю якої було нести допомогу Визвольним Змаганням Українського Народу, та репрезентувати українців перед американськими властями.

Організація розвивалася досить скоро, висилом чого були манифестації українців, Українські Дні, Зізд ОДВУ в Ню Гейвен і тим под.

Прийшла війна, а з нею деякі непримістности для організації. Стейтова організація була сіллю в очах наших ворогів і вони вживали всяких способів, щоби нам шкодити та привести до ліквідації організації. Та, завдяки деяким одиницям, організація проіснувала до сьогодні і продовжує свою працю як Філія Українського Конґресового Комітету на стейт Конектикот.

Управа докладала всіх зусиль, щоби сповнити свої обовязки супроти Централі УККА. Одначе при найкращих бажаннях, сама управа не може всего зробити. Для цього потрібно праці і піддержки всіх громадян-українців.

Тому звертаємося до Вас, Шановні Громадяни, з гарячим проханням прибути на збори і спільно обговорити всі справи організації та її праці на будуче. Віримо, що Шановне Громадянство цілком заінтересоване долею Українського Народу і політичною роботою УККА, тому прибуде масово на ці збори!

З українським привітом — **Управа УАПДОрганізації.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Закінчення зі стор. 3-тої)

дитового комітету. Таким чином є створені всі передумови для безпеки вложених ощадностей.

Кооператива матиме змогу забезпечити також кожночасну виплату вкладів, бо буде втримувати високе виплатне поготівля в банках, та вимагатиме від своїх довжників точного плачення кредиту, згідно з кредитовою умовою. Ніяких непередбачених, а кооперативі невигідних полекш щодо цього довжники не можуть сподіватися.

Кромі цього кооператива буде платити нормальні відсотки від ощадностевих вкладів, та паїв, а навіть буде старатися давати більше ніж нормальні відсотки, у формі дивіденди, в міру осягненого чистого прибутку, як це передбачує статут. Тому ще й з цього боку є значна вигода бути членом кооперативи та мати там свої паї й ощадности. Треба зазначити, що статут не знає різниці між паєм і ощадністю, так що всі суми вложені до кооперативи треба, по їх характеру вважати радше ощадностевим вкладом, що і є дуже вигідне для членів.

Врешті в кредитовій кооперативі немає додаткової відповідальности членів за зобов'язання кооперативи, а й самі паї виплачуються без додержування будьякого невигідного членові часу виплати і без обмеження суми. Отже члени не несуть жадного ризика у зв'язку з паєм, а мають не малу вигоду в тому, що можуть дістати відсотки навіть до 6% в міру осягненого прибутку.

Ці безперечні вигоди роблять кредитову кооперативу найвідповіднійшою організацією кредиту для дрібних підприємців, купців та ремісників з одного боку, і небагатих ощадників з другого боку. Маючи це на увазі, організатори кредитової кооперативи надіються, що членами її стануть усі члени Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч", усі члени Товариства Українських Кооператорів, усі члени Товариства Українських Інженерів і члени господарських та фахових об'єднань, які зможуть користуватися послугами кооперативи і повинні зробити з неї місце льокати своїх заощаджень.

Хоча основуючі Збори кооперативи вже й відбулися, але влада, яка дала чартер, вимагає, щоби повторити основуючі Збори, на яких має бути її представник. З цеї причини основуючі Збори Кооперативи треба б повторити і вони відбудуться дня 19 травня ц. р. о год. 3 пополудні в галі української католицької Церкви св. Юрія в Ню Йорку при шостій вулиці.

При одержанні чартеру дуже прислужилося чартероване Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч", яке через те стало, побіч Товариства Українських Кооператорів немов би опікуном організованої кредитової кооперативи. Це ще більше підкреслює її громадський характер.

I. O.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ.

У поклоні Шевченкові.

Громада гемстедських українців гідно вшанувала 1 квітня пам'ять ґенія України — Тараса Шевченка.

Підготовкою і переведеням святкової Академії зайнявся місцевий відділ У. К. Комітету й вона — ця Академія, — яку треба рарахувати до найбільш удалих імпрез в Гемстеді, дала доказ, що праця, яку веде відділ УКК, а яка є наставлена тільки для добра української громади, — є на правильній дорозі й є надія, що ті організації й особи, що дотепер ще не включилися в ту працю, зроблять це в найближчому часі.

Концерт відбувся в гарній концертовій залі школи Юніондейл — завдяки старанням про цю залю п. Ів. Гречина. Після відспівання американського гимну п. Гаєвського, мішаний хор під управою п. Свистуна відспівав „Заповіт".

На дальшу програму складались: реферат в українській мові п. Курчака Миколи, в англійській мові п. Я. Гончарева, деклямацій п. Островерхи М. Погорецької Іванни, Ліди Фірчук, та Я. Гончаренка, сольові виступи п. Гаєвської та хорові точкимішаного хору під управою п. Свистуна. Фортепіяновий супровід спочивав в руках п. Степанової.

Національним українським гимном закінчено цю Академію.

Треба ствердити, що ціла Академія була на належній висоті, як щодо форми, так і щодо змісту.

Шкода тільки, що публика не дописала так, як повинно було бути. Як на Гемстед і околицю — ця заля повинна була бути виповнена вщерть. Та треба вірити, що на майбутнє публика теж доложить всіх старань, щоб всі місця були зайняті на подібних імпрезах, засвідчуючи тим свою громадську зрілість.

М. К.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Кому Це Потрібно?

Як відомо, вночі проти 29 квітня стрілки годинників пересунуто на одну годину вперед. Отже замість нормального соняшного часу маємо тепер „ненормальний" час, ніби справді для того, щоб зробити й самих людей „ненормальними". Усі — службовці, робітники, учні, домашні господині — призвичаїлись вже до нормального часу, навіть самі людські організми так пристосувались до нього, аж багато людей без будильників прокидалися завжди самі — і то якраз в час, щоб нормально почати робочий день. І раптом все йде шкереберть! Люди змушені покладатися на будильники, прокидатися часто в темряві, почувати себе мов невиспаними, несвіжими, не цілком працездатними. Той, хто їде кудись залізницею, мусить жити до того ж за двома часами. Зрозуміло, люди згодом звикнуть і пристосуються до нового часу, але тільки для того, щоб тоді знов звикнути до „нового" зимового часу. Для якої ж мети потрібні ці жертви, це ламання життя і псування нервової системи людей? Кажуть, ніби для заощадження електричної енергії. Саме так мотивують цей захід і в СССР, та технічно передовій і багатій Америці, нам здається, не личило б брати приклад із злиденної Совдепії, де до того ж не звикли зважати на якісь інтереси населення. Якби навіть з того й був якийсь матеріяльний зиск, то чи може покрити він всю ту шкоду, якої завдає населенню, отже посередньо й державі? І чи справді з цього може бути якесь заощадження електрики, а не зайва її витрата, бо кінець денної праці чи за соняшним чи за офіційним часом влітку завжди буває за сонця, а вставати тепер доведеться звичайно з електрикою, що була б непотрібною, якби час залишився незмінений? Отже годі шукати користи й тут. Так кому ж це потрібно?

К.

● 6,324 тон маляйської гуми експортовано до Совєтського Союзу в місяці квітні — виходить з проголошеної в Сінгапур торговельної статистики.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", відділ 324 повідомляє всіх членів, що звичайні місячні збори відбудуться 12. травня о год. 8-ій ввечорі. Проситься всіх членів прибути громадно і зложити членські вкладки. При тій нагоді уряд Т-ва просить, щоби члени по можности старалися вплачувати свої вкладки тільки **в тім часі, коли є зібрання.** — За уряд: А. Горохівський, предс. І. Струк, секр.; Н. Бурак, кас.

БАЛТИМОР, МД. — Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 13. травня, о год. 2-ій пополудні, в Укр. Нар. Домі, 3101 O'Donnel Str. Просимо всіх членів прибути на час, і вирівняти свої вкладки. Маємо теж важні справи до вирішення. — За уряд: И. Мармаш, предс.; І. Малко, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів й члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. травня, в Домі Відділів У.Н.Союзу 841 N. Western Ave., в год. 12:30 пополудні. Просимо тих членів, що залягають з вкладками, прийти та вирівняти, інакше будемо змушені подати їх до суспензи. Збори будуть дуже важні, тому просимо всіх до численної участи. На цих зборах буде приприявний організатор У.Н.Союзу п. Д. Білецький, котрий найбільше причинився до цього, що від. 221 стався тепер найбільшим відділом У.Н.Союзу на Америку й Канаду, перейшовши вже число понад 2000 (два тисячі) членів. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов", від. 45 повідомляє своїх членів, що збирання вкладок буде в неділю, 13. травня 1951. від год. 12-ої до год. 3-ої P. M. Просимо всіх членів, що мають які будь справи до залагодження, прийти на ці збори. Особливо напоминаємо тих членів, що довгують, щоб негайно вирівняли свої вкладки. Для нових членів маємо грамоти і інші документи. — Т. Малик, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

HAMTRAMCK, MICH.—A monthly meeting of M. Shashkewich lodge 94 will be held on Sunday, May 13, 1951, at 2:00 P. M., in the Ukrainian Democratic Hall, 2376 Grayling, Hamtramck, Mich. All members should attend. — J. Chupka, Rec. Sec'y.

КЛІВЛЕНД, О. — Увага! З причини благословлення Церкви в Парма, О., збори Бр. св. Петра і Павла від. 102 не відбудуться 13. травня, але на 20. травня зараз по другій і третій Сл. Божій в галі церковній 2280 W. 7-th. — За уряд: Г. Голубець, предс.; В. Жук, кас.; М. Бобечко, секр.

„ОБРІЇ" — НОВА УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. Тут появилося перше число нової української літературно-мистецької газети „Обрії" ("Horizons", P. O. Box 132, Cooper Station, New York 3, N. Y.) під редакцією Юрія Косача та при співучасті авторів давнішої і нової іміграції. Видавцем нової газети є д-р Возняк. Газета присвячена справам української і світової, а зокрема американської літератури, образотворчого мистецтва, музики, театру, фільму й танку.

ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОНЕТНОЇ НАЗВИ „ЧЕХ"

На ту тему виголосить доповідь проф. В. Шугаєвський в суботу, дня 12 травня, о год. 5:30 вечором, в приміщенні НТШ, 50 Чорч Стріт.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. імени Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу 12. травня в домі Укр. Горожан, на Wakeling Str., у год. 7:30 ввечорі. Проситься довгуючих членів вирівняти вкладки. — Т. Радинський, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П-ні Анна Бичинська. — Це помилково подано в 34 числі „Бачинська", замість „Бичинська". Це є мова про Ваші малюнки на виставі Дітройтського Інституту Мистецтва. Радіємо Вашими дальшими успіхами та виставками.

П. С. — Статтей і дописів не звертаємо, на що ми вже нераз звертали увагу. Того роду матеріял ми повинні переховувати від конвенції до конвенції.

Мілвил, Н. Дж. — До збірки зі Свята Шевченка додати: Мармаші $2.

В. М. — Нема змоги все це полагоджувати і відповідати листами.

З. В. — Ми не під диктатурами, ні навіть у таборах, це вільна земля! Якщо думаєте забирати голос у такій культурній формі, як пишете в листі, — дуже просимо. Ви не мусите годитись з нами, ні ми з Вами, але аргументувати можемо, а то й повинні.

А. С. — Якщо дописи залягають, не наша вина. Декому доводиться і місяць ждати; Газета замала, щоб можна було надсилані матеріяли у свій час поміщати.

Спортовець. — Ми не є в силі поміщувати кожного тижня спортові вісті з різних місцевостей. Тому краще подавати звідомлення що два тижні й по змозі короткі, бо на такі завжди знайдеться місце. Ми ставимось до спорту з великою увагою, але де знайти на те все місце в газеті.

Запитуючий. — А де ж є ті люди в редакції ,щоб ми могли їх висилати на ті всі віча, збори, академії, концерти і т. п.?

ТАРЗАН, ч. 2589. Стримуючи товпу.

AS CARB RUSHED HIM, TARZAN THRUST ASIDE THE CAVE MAN'S KNIFE AND DROPPED HIM WITH A SMASHING BLOW TO THE JAW.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

WITH A BELLOW OF RAGE, CARB BOUNCED TO HIS FEET AND RUSHED AGAIN. ONCE MORE TARZAN AWAITED THE MAN'S WIDE-OPEN ATTACK.

GRASPING CARB'S WRIST IN BOTH HANDS, TARZAN TURNED, STOOPED, AND, WITH THE CAVE MAN'S ARM ACROSS HIS SHOULDER, THREW HIM COMPLETELY OVER HIS HEAD

2589.

"HOLD!" ULAN CRIED. "TARZAN DEFENDED HIMSELF. IT IS ONLY WHAT ANY MAN WOULD DO. LET THE COUNCIL DECIDE HIS FATE."

Коли Карб пустився на нього, Тарзан відбив набік ніж печерної людини й повалив його сильним ударом у щоку.

Серед божевільного реву Карб підскочив на ноги і знову кинувся вперед. І ще раз Тарзан вижидав одвертого нападу.

Вхопивши руку Карба у свої руки, Тарзан обернувся, зігнувся і тримаючи руку печерної людини впоперек своїх плечей, перекинув його цілком через свою голову.

„Затримайся!" — крикнув Улан. „Тарзан боронив себе. Це те, що кожний чоловік зробив би. Хай рада вирішить його долю.